

Grote Financiënprijs 2013

Juryrapport

1. Algemeen

De jury van de Grote Financiën Prijs (hierna: GFP) heeft voor de twaalfde maal in het bestaan van de GFP een reeks inzendingen ontvangen over fiscale, juridische en financiële onderwerpen. Als voorwaarde is dit jaar gesteld dat alle scripties door de universiteit met acht of hoger beoordeeld moeten zijn om in aanmerking te komen voor de GFP. Dit keer zijn in het totaal 41 scripties ingezonden met een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Van ingezonden scripties waren er 25 financieel(juridisch) van aard, de overige scripties waren algemeen economisch of fiscaal(juridisch) van aard.

2. Verantwoording

Alle scripties zijn door gespecialiseerde medewerkers van het ministerie van Financiën beoordeeld op de vier bekende criteria: beleidsrelevantie, analyse van de materie, uitdrukkingsvaardigheid en originaliteit. Hiernaast hebben zij nog een algemeen oordeel over de scriptie gegeven.

Aan de hand van de beoordelingsrapporten is een selectie gemaakt van zeven scripties die het best scoren op de genoemde criteria (twee scripties over een fiscaal onderwerp, drie over een financieel-economisch onderwerp en twee over een juridisch onderwerp). De jury heeft deze selectie intensief besproken om tot een afgewogen oordeel te komen. Daarbij viel het de jury op dat de beste inzenders van dit jaar voornamelijk vrouwen waren, terwijl de scriptieprijs afgelopen jaar nog voornamelijk een strijd tussen mannelijk inzenders was.

3. Bespreking en beoordeling

Dit jaar heeft de jury besloten de GFP uit te reiken aan Tirza Cramwinckel voor haar inzending 'Vertrouw (niet) op de vertalende fiscus'.

Tirza Cramwinckel - Vertrouw (niet) op de vertalende fiscus.

De scriptie van Tirza Cramwinckel verdient naar het oordeel van de jury de GFP, vanwege het hoge wetenschappelijke niveau van de analyse en de originaliteit van het onderwerp. De jury prijst het feit dat Tirza Cramwinckel haar onderzoek kundig heeft weten op te zetten. Ook is de jury onder de indruk van het multidisciplinaire karakter van de scriptie en de scherpe formuleringen.

De scriptie is een interdisciplinair onderzoek naar – zoals de subtitel ook aangeeft – vertrouwwekkende handelingen van de Belastingdienst. De auteur combineert een rechtswetenschappelijk onderzoek met een taalwetenschappelijk onderzoek, in de hoop dat dit nieuwe inzichten oplevert. Het resultaat is zeker verfrissend. Taal is het gereedschap van de jurist – dat na de sociologie, de filosofie en geschiedenis nu ook vanuit de taalwetenschap naar het recht wordt gekeken is dus eigenlijk voor de hand liggend. Maar daarom is de combinatie van deze twee wetenschappen in deze scriptie zeker niet minder origineel. Misschien geldt voor alle goede wetenschappelijke ontwikkelingen wel de vraag waarom het niet eerder gedaan is.

Interdisciplinair onderzoek is vaak een mijnenveld. De combinatie van twee wetenschappen roept altijd vragen op over de methodologie. Iedere wetenschap heeft zijn methoden om te komen tot conclusies die door de betreffende wetenschappelijke discipline als wetenschappelijk aanvaardbaar

worden bestempeld. Als een onderzoek twee verschillende wetenschappelijke methodes combineert, geeft dat de verplichting om expliciet aan te geven hoe deze twee in elkaar grijpen, dan wel zich tot elkaar verhouden. Dit gebeurt hier slechts tamelijk summier, en de jury zou de auteur dan ook in overweging willen geven hier meer aandacht aan te besteden als het – in de conclusies van de scriptie als wenselijk bestempelde – vervolgonderzoek er komt. Dit komt niet alleen de wetenschappelijke legitimatie van de onderzoeksconclusies ten goede, maar zou ook de basis kunnen leggen voor het werk van veel andere onderzoekers bij het inslaan van deze, zeer interessante, weg.

Het onderzoek bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt een zeer gedegen beschrijving gegeven van de jurisprudentie van de Hoge Raad inzake het vertrouwensbeginsel. De auteur geeft helder aan hoe de Hoge Raad het vertrouwensbeginsel en het legaliteitsbeginsel tegen elkaar afweegt. Dit deel op zichzelf zou al voldoen als scriptie voor een master. Het bijzondere van de scriptie is dat dit deel gevolgd wordt door een analyse van de handelingen van de belastingdienst vanuit “taalperspectief”. Voor de lezer die slechts juridisch geschoold is, is dit een verfrissende benadering. Dat, als een andere wetenschappelijke methode gevolgd wordt, er andere conclusies uit komen, is niet onlogisch. Dat de auteur vanuit het taalperspectief tot de conclusie komt dat de belastingplichtige moet kunnen vertrouwen op uitlatingen van de belastingdienst in situaties waar de Hoge Raad tot een ander oordeel komt is op zichzelf beschouwd ook te verwachten. Overigens, ook als een rechtswetenschappelijke methode wordt toegepast is het mogelijk om te komen tot de conclusie dat de Hoge Raad een onjuist oordeel heeft geveld. Praktische gevolgen heeft dit pas als ook de Hoge Raad zich ervan laat overtuigen en omgaat. Daarom is één van de gedachten waarmee de auteur afsluit nog vele malen spannender, namelijk de gedachte om juridische en taalkundige kwaliteitsnormen op te stellen voor de vertalingen (de voorlichting) van de belastingdienst. In dat geval zou de vernieuwing in het denken die deze auteur op een hoog abstractieniveau weet te bereiken ook haar weerslag kunnen vinden in de praktijk en leiden tot een betere rechtspositie van de belastingplichtige.

Het niveau van de scriptie stijgt ver uit boven het gebruikelijke, zeker als het gaat om de originaliteit. De scriptie is helder en scherp geformuleerd, en het is een genoegen om deze te lezen.

4. Afronding

De jury heeft ook dit jaar met groot genoegen de scripties gelezen en beoordeeld en was onder de indruk van het hoge niveau en de diversiteit aan onderwerpen. Het verheugt de jury dat studenten en hun begeleiders steeds weer nieuwe onderwerpen vinden op het raakvlak tussen wetenschap en beleid. De jury van de Grote Financiënprijs 2013 bestaat uit:

Dr. S.R.A. van Eijck, voorzitter GFP,
Voormalig staatssecretaris van het Ministerie van Financiën

Prof. Dr. B.E. Baarsma

Directeur Stichting voor Economisch Onderzoek en Bijzonder Hoogleraar Marktwerking- en mededingingseconomie aan de UvA.

Prof. Dr. P.H.J. Essers

Hoogleraar belastingrecht aan de Universiteit van Tilburg en voorzitter van de vaste Commissie voor Financiën van de Eerste Kamer

Prof. Dr. B. Jacobs

Hoogleraar Economie en Openbare Financiën aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Drs. J.W. Schuiling

Directeur-generaal Rijksbegroting van het Ministerie van Financiën